

Elke werkgever moet ervoor zorgen dat de eerstehulpverlening optimaal georganiseerd is en aangepast aan de kenmerken van de vereniging

Fiche 4.5. Eerstehulpverlening¹

Onder eerste hulp wordt verstaan "het geheel van noodzakelijke handelingen die erop gericht zijn de gevolgen van een ongeval of een traumatische of niet-traumatische aandoening te beperken en ervoor te zorgen dat de letsels niet erger worden, in afwachting van, indien nodig, gespecialiseerde hulp".²

Titel 5 van Boek I van de codex over het welzijn op het werk biedt een kader voor de organisatie van de eerstehulpverlening. Zonder op concrete details in te gaan, biedt het richtpunten van waaruit de vereniging de eerstehulpverlening kan organiseren.

De maatregelen moeten ervoor zorgen dat:

- werknemers die het slachtoffer zijn van een ongeval of die onwel worden zo snel mogelijk eerste hulp krijgen en dat, indien nodig, de gespecialiseerde hulpdiensten gewaarschuwd worden. De hulpverlener die de eerste zorgen toedient, moet een basisopleiding en alle nodige bijscholing gevolgd hebben³;
- de slachtoffers vervoerd worden, ofwel naar een verzorgingslokaal, ofwel naar huis, ofwel naar een verzorgingsinstelling (als het slachtoffer vervoerd kan worden);
- de nodige contacten met de gespecialiseerde diensten (waaronder medische noodhulp en reddingsoperaties) en met verzorgingsinstellingen georganiseerd worden, zodat slachtoffers zo snel mogelijk geschikte medische bijstand krijgen.

Belangrijk !

Sinds 2010 moeten al die maatregelen ook genomen worden voor andere mensen die, zowel af en toe als regelmatig, op de werkvloer aanwezig zijn: bezoekers, patiënten, gebruikers, familie, onderaannemers enz. Ook zij kunnen immers onwel worden of een ongeval krijgen.

De werkgever beslist, na advies van het CPBW en in samenwerking met de IDPB en/of EDPB en de preventieadviseur-arbeidsarts, welke maatregelen genomen moeten worden om de eerste hulp te organiseren.

Daarbij moet rekening gehouden worden met: de aard van de activiteiten in de instelling, het aantal werknemers (en de risicogroep waartoe ze behoren) en de resultaten van de risicoanalyse. De organisatie van de eerstehulpverlening is de facto verbonden aan het dynamisch risicobeheersingssysteem⁴.

Om de eerstehulpverlening te implementeren, moeten er **procedures** vastgelegd worden die ervoor moeten zorgen dat werknemers die onwel worden of het slachtoffer zijn van een ongeval zo snel mogelijk de juiste hulp krijgen. Die procedures worden opgesteld op basis van het noodplan⁵ en bevatten de volgende informatie:

- een lijst van hulpverleners (als er zijn) en de manier om ze te contacteren;
- een lijst met nuttige telefoonnummers;
- de plaats van EHBO-kits en ander hulpmateriaal (draagberrie, oogdouche...);
- het verzorgingslokaal; de procedure om bepaalde arbeidsmiddelen te beveiligen;
- de organisatie van het intern en extern waarschuwings- en communicatiesysteem (daarover moeten instructies gegeven worden, die vervolgens regelmatig herhaald moeten worden).

Intern betekent dat dat er snelle communicatiemiddelen voorzien moeten worden waarmee degene die voor de eerste hulp instaat zo snel mogelijk kan ingrijpen (binnen ongeveer 3 minuten, afhankelijk van de risico's en eventuele gezondheidsschade). Bijvoorbeeld via een goed werkend intern telefoonnetwerk (gsm's, veel telefoontoestellen), door een centraal noodnummer te maken, door een nominatieve lijst van hulpverleners met hun telefoonnummer op strategische plaatsen op te hangen (bv. sociale ruimtes, gangen enz.).

¹ Boek I, titel 5 van de codex over het welzijn op het werk

² Definitie van boek I, titel 1 van de codex over het welzijn op het werk

³ Als de activiteiten van de vereniging bijzondere risico's inhouden, moet de hulpverlener ook een daaraan aangepaste opleidingsmodule volgen.

⁴ Cf. fiche 4.1.

⁵ Cf. fiche 9.4. & 9.4.1.

Met het **externe communicatiesysteem** kunnen gespecialiseerde diensten gewaarschuwd worden. De belangrijkste telefoonnummers en adressen van die diensten moeten dus snel bereikbaar zijn. Lijsten van artsen, het antigifcentrum, gespecialiseerde instellingen en referentieziekenhuizen moeten, in volgorde van nabijheid of naargelang het soort noodgeval (brandwonden, verwondingen aan de handen, arbeidsongevallen, enz.) uitgehangen worden in het EHBO-lokaal of de eerste hulp post.

- **vervoermiddelen organiseren** (taxi, ziekenwagen) door de voornaamste telefoonnummers uit te hangen. Om te voorkomen dat de toestand van het slachtoffer verergert door het vervoer, kan het beter zijn om, afhankelijk van het geval, een arts of een spoeddienst te bellen.
- de nodige **uitrusting** (middelen) om eerste hulp te verlenen (materiaal, EHBO-kit⁶ en verzorgingslokaal);
- de **bevoegde personen** die, afhankelijk van de klasse waartoe de vereniging behoort (A, B, C of D)⁷, opgeleid werden over eerste hulpverlening d.w.z. hulpverleners of verplegend personeel, of andere aangewezen personen. De werkgever maakt een lijst van de specifieke risico's die aan de activiteiten van de organisatie verbonden zijn en waarvoor de hulpverleners ofwel een basisopleiding moeten hebben, ofwel, daarbovenop, een specifieke opleiding.
- de organisatie van de eerste hulp **evalueren** en aanpassen in functie van:
  - de incidenten en ongevallen die zich hebben voorgedaan;
  - de technologische ontwikkelingen binnen de vereniging;
  - de evolutie van technieken om eerste hulp te verlenen.

Idealiter vindt deze evaluatie jaarlijks plaats, in overleg met de arbeidsarts, de EHBO-coördinator (als er een is) en eventueel andere hulpverleners, en met de preventieadviseur van de interne dienst.

Een eerste hulpregister bijhouden

- De werknemers informeren is van essentieel belang om tijdverlies door paniecreacties en nevenongevallen te beperken.⁸ Degenen die verantwoordelijk zijn voor de eerste hulpverlening moeten een **eerste hulpregister**⁹ bijhouden, dat gebruikt moet worden bij de evaluatie van de eerste hulpverlening met behulp van de arbeidsongevallensteekkaarten. Moeten minstens vermeld worden: de naam van het slachtoffer, die van de persoon die de eerste hulp heeft verleend, de plaats, de datum, het tijdstip, de omschrijving en de omstandigheden van het ongeval of de onpasselijkheid, de datum, het uur en de aard van de interventie (oorzaken en aard van het letsel, soort verstrekte zorg en middelen, volgende handelingen enz.), de identiteit van eventuele getuigen.
- Het eerste hulpregister vormt een deel van het preventiebeleid en dient om: te voorkomen dat gelijkaardige ongevallen zich voordoen; de organisatie van de eerste hulpverlening te evalueren en aan te passen; de periodiciteit van bijscholingen te organiseren; lichte arbeidsongevallen te registreren om een verband met de arbeidsongevallenverzekering tot stand te kunnen brengen, mocht dat nodig zijn.

⁶ Fiche 4.5.1. Inhoud van een EHBO-kit.

⁷ Zie fiche 3.2.4.

⁸ Een nevenongeval is een ongeval dat een of meerdere vorige ongevallen verergert.

⁹ Zie fiche 4.5.2. Model register voor ongevallen/incidenten/eerste hulpverlening.